

Orationes
SYLVERSTAINIANAS

die XXI. Jun. MDCCCXLI.

hora IX. antemeridiana

in Gymnasii auditorio primae classis habendas

indicit

Carolus Theophilus Anton,

Philos. Doct. et Artium liberal. Mag. Theol. Baccal., Professor regius, Gymnas. Rect.
et soc. lat. Jenens. nec non societ. lit. sodal. honor. atque in soc. theotisc. Berol. cooptatus.

Comparatur mos recens hieme expulsa aestatem cantu salutandi
cum similibus veterum moribus.

Particula III.

Gorlicii,
ex officina Heinziana.

1842.

480
5 (1841)

Gö. X
(96,5)
96, 2, 6





Dum nos accingimus ad dissertationem de quibusdam Graecorum cantilenis popularibus, quas comparavimus cum iis, quae hodie in ore puerorum puellarumque sunt, persequendam, antequam ad Eire-
sionem Homericam quam dicunt, interpretandam accedimus, pauca de chelidonismate nuper a nobis explicato addere nobis in animo est. Receptit enim illud carmen recentissimo tempore F. G. Schneidewinus Gottingae 1839. in delectu poetarum iambicorum et melicorum graecorum, pag. 465. inter scolia et cantilenas populares, ac breves adnotatiunculas subiecit, ex quibus lectio *τυρῶ* pro *τυροῦ* v. 9., quia dorica forma est, probanda esse videtur, minus altera ab eo allata: *τυρῶν*, quae tamen concinnitatis causa conveniens iis habenda est, qui legunt: *τυροῦ τε κύνιστρον καὶ τυρῶν*, genitivo pluralis numeri, ita ut uterque genitivus ejusdem numeri sit. Nos vero singularem *τυροῦ* vel *τυρῶ* et *τυρῶνα*, accusativum, ita ut ex *ἀπωθεῖται* pendeat, praefendum putamus. Cfr. hujus dissertationis partic. II. p. 4. 5. 7. 8. Versu 14. *τὸ ὑπέρθρον* Schneidewinus in *ὑπέρθρον* contraxit. Versum 17., quem nos ex librorum auctoritate ita dedimus:

Ἄν δὴ φέρης τι, μέγα γέ δὴ τι καὶ φέροις.
ita exhibet:

Ἐὰν φέρης δέ τι, μέγα δὴ τι καὶ φέροις.

et addit, Dindorfium ita correxisse, alios autem sine *καὶ*, quod molestum fuisse Ilgenio partic. II p. 10. jam diximus, at nobis non ita videri, ultima sic legere: *δὴ τι* (vel *τοι*) *φέρεις*.

Ceterum de his cantilenis vulgo decantatis praeter Zellium jam supra (part. II. p. 3.) laudatum videndus est Herm. Koesterus de cantilenis popularibus veterum Graecorum, Berolini MDCCCXXXI., et Bernhardy in hist. litt. gr. I. 53. sqq. Koesterus l. l. pag. 73.—76.

Rhodium chelidonisma exhibet¹⁾ et breviter explicat, praecipue metricae artis rationem habens, qua plane neglecta hanc cantilenam a Meursio (in Graeciae feriatae s. de festis Graecorum libro VI. in Gronovii thes. graec. antiqu. Vol. VII. pag. 863. 864.) datam esse, dicit, quamquam etiam apud hunc in singulos versus digestam reperis. Idem jure quae de ejus metrica forma Ilgenius protulit (cfr. particula I. pag. 21. 22.), quum longius a codicum scriptura recedant, negat probanda esse, et omnino ionicum rhythmum huic carmini convenire. Quae vero ipse de metro dicit, nobis altius repetita esse videntur, et quum quod apud nullum lyricae poesis artificem invenitur, eo excusare studet, quod alia ars metrica sit Pindari, alia Anacreontis, alia denique puerorum, hoc quidem non multum valere potest. Quare persuasi, Hermannum in elementis doctr. metr. 1816. p. 461. (cfr. partic. I. p. 22.) metrum anapaesticum recte agnovisse, quod tamen Koesterum, qui hujus rei nullam facit mentionem, fugisse videtur, nolimus addere, quae hic de metro diligentius disseruit.

Sed carmine de hirundine²⁾ misso jam Eiresionen, de qua in prioribus commentationibus verba facere coepimus, exponamus. Ea adscribitur Homero atque in hymnis Homericis cum reliquis carminibus minoribus Homero tribui solitis, editis ab Ilgenio, Hal. Sax. 1796. p. 101. tertium τῶν ἔσμάτων est, apud Barnesium autem quadragessimum octavum, apud Ernestium et Wolfium quintum decimum, apud Hermannum sextum decimum (in editione hymnorum et epigrammatum, Lips. 1806.). Ilgenius in opusc. suis variis philologicis tom. I. commentatione IV. pag. 129. — 184. Eiresionen Homeri

¹⁾ Quae aliter legit, quam nos dedimus (partic. I. p. 20. II. p. 4.), hic recensere non necesse est, neque aptum videtur, quum arctioribus limitibus nostra commentatio circumscripta sit.

²⁾ Quae grati veris nuntia quam jucunda fuerit Graecis, intelligere potes ex Aristoph. Pac. 798. (800.); Stesichor. apud schol. ad h. l., Av. 39. Schol. (edit. Inverniz. Vol. VI. pag. 522., V. p. 370.) coll. Jacobs anthol. gr. ed. 1794. II. pag. 12. ed. 1813. I. pag. 236. et animadvers. Vol. II. part. I. p. 34. sqq. ed. 1799., coll. Vol. III. part. I. pag. 159. ed. 1817., et Suida v. πύθου χελιδόνος quod quidem proverbium alii a Chelidone deducunt, prodigiorum quodam interprete, alii ex eo repetunt, quod hirundo sit veris nuntia.

apud Herodotum in vita Homeri (edit. Wesseling. pag. 759.) et Suidam (ed. Küster. tom. II. p. 689.) valde corruptam et laceram secundis curis emendatam ita dedit:

Δῶμα προετραπόμεισθ' ἀνδρὸς μέγα δυναμένου,
 ὃς μέγα μὲν δύναται, μέγα δὲ πρέπει ὄλβιος αἰεὶ.
 αὐταὶ ἀνακλινέσθε θύραν πλοῦτος γὰρ ἔξεισι
 πολλός, σὺν πλοῦτῳ δὲ καὶ εὐφροσύνη τεθάλυτα,
 5 εἰρήνη τ' ἀγαθή· ὅσα δ' ἄλλα, μεστὰ μὲν εἴη,
 κρηβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδόπου ἔρκα μάλα.
 τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ δίφρακα βήσεται ὕμνοις,
 ἡμίονοι δ' ἄξουσι κρατύποδες ἐς τόδε δῶμα.
 αὐτὴ δ' ἰσθὸν ὑφαίνοι ἐπ' ἠλέκτρῳ βεβανῖα.
 10 νεῦμαι σοι, νεῦμαι ἐνιαύσιος, ὥστε χελιδῶν
 ἔστηκ' ἐν προθύροις ψιλή πόδας. ἀλλὰ φέρ' αἶψα
 [γῦν μὲν κρηβαίην, εὐώπιδα, σησαμύεσσα·]
 πορσαίνων τόνγ' Ἀπόλλωνα Ἀγνεία, δός τι
 Ἴαμβοι

Εἰ μὲν τι δώσεις· — εἰ δὲ μὴ, οὐχ ἔστηξομεν.
 15 οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἦλθομεν.

Ad domum nos vertimus viri multum potentis,
 Qui multum quidem potest, multum autem excellit semper
 beatus.

Ipsae patescite fores. Opulentia enim intrat
 Magna, cum opulentia vero etiam laetitia uberrima
 5 Paxque bona. Quotquot sunt vasa, referta sint.
 Pulset vero semper mactrae³⁾ parietes massa.
 Filii autem uxor carpentō vehatur inter hymnos.
 Muli vero eam ducent validis pedibus in hanc domum.
 Ipsa telam texat in electro incedens.
 10 Redeo tibi, redeo anniversarius, sicut hirundo
 Stat in vestibulis gracilis pedibus. Sed affer confestim
 [Nunc quidem pultem hordeaceam, pulcram adspectu, sesama
 conditam;]

³⁾ Sit venia verbo graeco, dubio apud Petron. 74., coll. Gell. XIII. 24., 7. 8.

Venerans Apollinem viarum praesidem, des aliquid.

Quod si quid dederis, — sin minus, non stabimus, i. e. non morabimur.

15 Non enim vobiscum habitaturi huc venimus.

His ita in latinum sermonem translatis, singula dispiciamus.

Pro *δύναται* v. 2. Suidas habet *ἀντεῖ*, sonat, magnum sonat, ex quo Küsterus fecit *γ' ἀρχεῖ*, qui se magnifice jactat. Putat tautologiam Herodoteae lectionis tolerari non posse. Sed hanc probe defendit Barnesius, et tautologiae exempla plura affert Ilgenius in editione hymnorum p. 600. 601. Bothius in sua editione Homeri, Odys. Vol. III. 1835. p. 367. tautologiam ita tollit, ut pro *δυναμένοιο* scribere malit: *δαινυμένοιο*, comissantis.

πρέπει legit Ilgenius et Hermannus v. 2. i. e. insignis est, excellit. Sic Iliad. XII. 104. *ὁ δ' ἔπρεπε καὶ διὰ πάντων*, ipse antecellebat omnibus, XVI. 596. *ὄλβω τε πλοῦτῳ τε μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσι*, opibus divitiisque excellebat Myrmidonibus. Odys. VIII. 172. *μετὰ πρέπει ἀγρομένοισιν*, excellit inter congregatos, Odys. XVIII. 2. *μετὰ ἔπρεπε γαστέρι μάργῳ*, excellebat ventre voraci. cfr. Pindar. Pyth. X. 106. *πειρῶντι χρυσὸς πρέπει καὶ νόος ὀρθός*, exploranti aurum excellit (fulget), et mens recta. *βρέμει* habet Herodotus et Suidas, sed minus aptum. Significat enim: fremit, non autem, ut vulgo reddunt, superbit. Neque hoc aptum ad captandam benevolentiam. Bothius in sua editione commendat *βρέει*, turget, abundat.

Pro *αὐταῖ* v. 3. Herodotus et Suidas dant *αὐτὰρ*, sed illud, conjectura Piersoni codice Lips. comprobata, praefendum, etiam receptum ab Ernestio et Wolfio. Ipsae i. e. vestra sponte pateatis. Ita Callimachus hymn. in Apollinem v. 6. 7.

*αὐτοὶ νῦν κατοχῆς ἀνακλίνεσθε πυλῶν,
αὐταῖ δὲ κληῖδες,*

ipsa nunc repagula patescite forium, ipsi vectes. Pro *ἔγρεισι* Hermannus habet *ἔγρεισιν*.

κυρβαίη v. 6. habetur pro adjectivo, sed qualis *κυρβαίη μάζα* fuerit, nesciunt interpretes. Nam Pollux in onomastico VI. 11. multa mazaе genera recensens non commemorat *μάζαν κυρβαίαν* vel *κυρβαίαν*,

ut Suidas legit. Ernestius ad Schol. Aristoph. ad Nub. 447. respiciens massam tumidam, elatam supra mactram, qualis solet esse massa subacta, quum a fermento attollitur, intelligit, quia *κῆρβεις*, legum tabulae, dictae sint ἀπὸ τῆς εἰς ὑψος ἀναβάσεως (pro quo legere mavult sine justa causa ἀνατάσεως). Suidas habet II. p. 400. παρατάσεως atque addit: διὰ τὸ κεκορυφῶσθαι. Barnesius intelligit placentam, quae fuerit *κῆρβειων δίκην τετράγωνος*, quadrangula sicut *κῆρβεις*, legum tabulae. Sunt tamen, qui *κῆρβεις* triangulas, ἄξονας vero quadrangulos fuisse existiment. Cfr. Schol. Apoll. Rhod. Argonaut. 4, 280. Suidas tom. II. p. 400. Politus putat, placentam ex urbe Pamphyliae, Cyrba petitam significari, quae urbs fortasse placentis fuerit celebris. Ceterum dat Suidas *κρηκαίη*, quod Barnesio placuit deducere a *κρηκαῖν*, *κρηκαῖν*, i. q. *κρηκαῖν*, miscere, ut sit massa depsta, depsticia, dependendo subacta. *κάρδοπος* secundum Etymol. magn. p. 445. est λίθος ἢ μάκτρα τοῦ ἀλεύρου, secundum Suidam II. p. 243. μαγίς, ἐν ᾗ τοὺς ἄρτους ἔματτον ἢ σκαφίδιον, ἐν ᾧ ἀναμάττειν καὶ ἀναφυρᾶν ἔθος τὰ ἄλφιτα, sed Suidas in Homeri carmine legit: κατὰ δόρπον, ad coenam. Ilgenius, quia imperativus *ἔρπειο* post optativum minus aptus est, et *ἔρπειν* activo, non medio, dicitur, legit: *ἔρπεια*, septa, parietes mactrae, sicut apud Pind. Nem. X. 68. ἐν ἀγγέων ἔρπεια παμποικίλοις, et *κρηβαίη* habet pro 3. pers. optativ. a *κρηβημι* pro *κρηβημι*, i. q. *κρηβάζω*, arietum more cornibus ferio, arieto. Versum sic interpretatur: arietet semper mactrae septa massa, i. e. tanta se attollat vehementia, ut mactram rumpere minetur, ut mactrae parietes feriat, sicut aries ac pulset. Multa alia coniecerunt alii, quae ex Ilgenio cognoscere licet. Bothius legit *ἔρποι* Hermannum secutus, quod praecedenti *εἴη* bene convenit. Versum duodecimum uncis inclusum non habet Herodotus, sed Suidas, verum alio loco, post versum sextum, ubi etiam Ilgenius in editione hymnorum pag. 101. mutata sua de loco hujus versus sententia, sed ita a Porto commutatum exhibet, ut prioribus respondeat:

ἦν μὲν κρηθαίη, εὐπίς, σησαμόεσσα,

h. e. pulset vasis parietes massa hordeacea, pulcra et sesama condita. Bothius non mutatum post versum sextum collocat, et *ἀσύστατον* dicit. Ceterum spurium eum iudicat Ilgenius Var. opusc. I. p. 162.,

et additamentum esse puerorum, qui contra magistri, a quo carmen didicerant, voluntatem quid sibi dari vellent, praescripserint. Accusativi, si versus post undecimum ponitur, pendent ex φέρει, affer. Hermannus versus sextum et septimum ita exhibet:

κρηβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδόπον ἔρποι μάζα
 νῦν μὲν κρηθαίην εὐώπιδα σησαμόεσσαν,

sed mendis medelam affert facilitate magis commendatam ea, quam Pgenius suadet. Dicit enim, fortasse sic legendum esse:

πυρκαϊή δ' αἰεὶ κατὰ καρδόπον ἔρπει, μάζαν
 ἔμμεν κρηθαίην, εὐώπιδα, σησαμόεσσαν,

ignis semper serpe circa mactram, massa ut sit hordeacea pulcra et sesama condita i. e. ignis mactram calefaciat, ut semper placenta suppetat. Minus adeo violenta esset emendatio, si quis legeret:

κρηβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδόπον ἔρπει μάζα,
 ἔμμεν κρηθαίην εὐώπιδα, σησαμόεσσαν,

turgida massa semper serpe per mactram, (serpens quasi te attolle, sursum repe), ut sit placenta hordeacea (κρηθαία substantive) pulcra et sesama condita. Recte quidem Pgenius, a κρηβεις, inquit, nemo ex analogia adjectivum κρηβαίη duxerit. Sed quia κρηβεις, (quod sing. num. tantum Aristoph. Nub. v. 447. legitur, de legulejo, qui non nisi legum peritus est, has vero deblaterare novit, ita memoriae suae inscriptas habet ut κρηβεις), jam a veteribus a voce κόρυς, κόρυμβος, κορυφή deducitur, pro κόρυμβος vero etiam κορύμβη, summum, vertex dicitur, non improbable est, κρηβαῖος pro κορύμβαῖος sive κορυφαῖος dici ita, ut sit κρηβαίη massa, quae summum petit atque turget, inprimis quum κρηβεις dici per syncopen pro κορύφεις scholiastes ad Apoll. Rhod. Argonaut. 4, 280. commemoret, et vertex massae, summa pars massae serpat per mactram, dum marginem ejus transcendens tarde in exteriori parte derepit, quando massa fermentata intumescit et exuberat. Similiter de Corybantibus, Cybeles sacerdotibus, Κρύβας legitur pro Κορύβας apud Orpheum hymn. 39. 2. et Lycophronem in Cassandra v. 78., cujus verba haec sunt:

λιπὼν ἔρμυμόν κίσμα Κρηβάντων σάον,
 relinquens munitum Corybantum aedificium Saum.

Κύρβεις etiam ab his nomen duxisse dicit scholiastes Aristophanis, quorum inventum fuisse Theopompus testetur in libro *περὶ εὐσεβείας*. Cfr. Io. Scapulae Lexicon graeco-lat. Basil. 1665. pag. 852. Aliis legere placet *γυραίν*, quod tamen etiam a vocabulo in *is* exeunte du- cendum est, a *γῦρις*, pollen, vel *τυρβαίν* a *τύρβη*, strepitus, tumultus, voce cognata cum *θύρρυτος*, ut sit massa tumultuosa. Pavius scribit: *πῦρ καὶ δ' αἰεὶ, κατὰ δόρυπον ἔρη μάζα, ποικίλην ἕρπυλον* ignis semper ardeat, ad coenam repat massa.

εὐώπις est pulcra adspectu, prop. pulcris oculis instructa.

σησαμόσσσα est Hesychio *ἐκ σησάμης κατεσκευασμένη μάζα*; *σησάμη* est planta orientalis, ex cuius fructu (*σήσαμον* dicitur) oleum exprimitur, et cuius semen coctum comeditur; *σησαμῆ*, mixtura ex tostis et contusis sesami granis et melle, cupediae Atheniensium, quae in nuptiis convivis advenientibus porrigebantur, Aristoph. in Pace v. 869. Thesm. 570. (ed. Invern. VI. p. 533. 534. VIII. p. 400. 401.) Apicius sesamum et papaver refert ad semina condimentaria. Videtur illud *σησαμόσσαν* spectare ad nuptias v. 7. indicatas. Etiam Athenaeus III. c. 27. p. 110. et 111., et XIV. c. 14. p. 646., sesamae mentionem facit et placentarum ex ea et melle factarum, nec minus Julius Pollux in onomastico lib. VI c. 11. sesamam et panem sesamitam, placentam sesama conditam, quae *σησαμοῦς* nuncupatur, memorat.

Κατὰ δίφρακα βήσεται ὕμνοις. Herodotus, quem Hermannus secutus est, habet: *κατὰ δίφραδα βήσεται ὕμνων*, Suidas: *κατὰ δίφρακα καταβήσεται ὕμνων*, ex quo Küsterus fecit: *γυνὴ δίφρων ἐπιβήσεται ὕμνων*. Barnesii ea emendatio est, quam exhibet Ilgenius; *δίφραξ* secundum Hesychium est *κλιτήρ, θρόνος γυναικείος*, lectulus, sella mulierum. Pro *ὕμνων* vero, quod Bothius servat, ex Suidae lectione fecit Ilgenius *ὕμνοις*, quum *ὕμνων* langueat, et intelligit per *δίφρακα* sedem in carpento, quo sponsae a canentibus in domum sponsi ducebantur, vid. Iliad. XVIII. 493. *πολὺς δ' ὕμναιος ὀρώρει*, multus hymenaeus sonabat, et alios locos ab Ilgenio laudatos. Cantus dicebatur *ἀρμάτειον μέλος*, de quo Etymologicum magnum p. 131. 132. ita refert: *ἔρηται ἀρμάτειον μέλος, ὅτι τὸ πάλαιον τὰς παρθένους γαμονόμενας ἐπὶ ὀχήματος ἤγον τὸν ὕμναιον ἀπὸ τοῦ φέροντος τὴν νύμφην μέλος ἀρμά-*

τειον ἐκάλουν. Sed idem alias hujus vocabuli interpretationes addit. Suidas (II. p. 4.) rem accuratissime exponens cantus mentionem non facit. Narrat autem, sponsam sera vespera in domum sponsi deducendam mediam in curru sedisse inter sponsum et parochum, amicum vel cognatum honoratissimum, qui ab ὄχημα, currus, et παρὰ juxta, parochus,⁴⁾ i. e. juxta in curru sedens, nominabatur, cujus etiam Etym. magn. mentionem facit. Ceterum Hermannus poetam beatae domus mollitiem describentem ita dixisse existimat:

τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ δίφρακα βήσεται ὑπνεῖν,

ea sellam conscendet dormitura. ὕπνος et ὕμνος saepe confundi, notum, sed verbum ὑπνεῖν dubiae auctoritatis est. Neque de sella dormitoria h. l. sermonem esse, ex versu, qui sequitur, patere videtur.

ἡμίονοι ἄξουσι. Suidam habere vitiose αὔξουσι dicit Igenius in Var. opusc. I. p. 155. et in editione hymnorum p. 603. Nos quidem in Suida (edit. Küsteri) legimus ἄξουσι, neque ibi commemoratur, vitium αὔξουσι correctum esse. Sed in vetere editione, quae Mediolani MCCCCLXXXIX. typis excussa est, αὔξουσι impressum reperimus.

αὐτὴ δ' ἰστὸν ὑφαίνοι ἐπ' ἤλεκτρον βεβαυῖα v. 9. Apud Herodotum nonnulli legunt: ὑφαίνοι ἰστὸν. Ultima verba probabiliter interpretatur Igenius ita: dum insidet electro, h. e. sellae electri tessellis, fulcris electreis conspicuae. Intelligendum est electrum succinum, ex quo veteres faciebant λαβὰς μαχαίραις, manubria cultris, πόδας κλιναίς, pedes lecticis et alia ornamenta. Secundum Eustathium ad Odys. IV. 73. (ed. Weigel p. 147.) est ἤλεκτρος μίγμα τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἀφ' οὗ καὶ λαβὰ μαχαίραις γίνονται, cfr. Schol. Aristoph. ad Equit. 532. (ed. Invern. VI. p. 146. sqq.). Sed quia vulgo mulieres texentes incedere solebant, idque ἐπιβαίνειν proprie significat, reddere mavult Igenius: electreo radio eam aggrediens (telam). Electrum ei h. l. metallum est, non succinum, quod per metonymiam significet κερυίδα,

⁴⁾ Apud Ciceronem (ad Attic. XIII. 2.) et Horatium (serm. I. 5, 46.) parochus est is, qui peregrinos civitatis nomine hospitio excipit, et iis, quibus indigent, praebet, vel (Horat. serm. II. 8., 36.), qui convivium aliis comparat, a παρέχειν, praebere. Sermo ecclesiasticus eum parochum dicit, qui praeest parochiae, i. e. παροικίας, coetui ad deum colendum conjuncto. Inde factum est nostrum: Pfarrer.

i. e. pectinem textorium ex electro metallo factum. Facilior est Bothii explicatio: incedens in electro, quo pavementum conclavis, utpote in domo opulentissima, distinctum est. Igenius, qui hujus interpretationis etiam mentionem facit, veretur, ut pavementum domus apud ullum ditiorum illa aetate electro ornatum fuerit, etiamsi alia omnia auro fulgerent. Suidas versum ita legit:

αὐτὴ δ' ἕφραυ' ἰστὸν ὡς λέκτρα βεβηκνῖα,

ipsa telam texe ad lectum accedens.

Versum decimum idem non minus vitiose ita dat:

νεῦμά (sic) τί τοι, εὔμαιον⁵), ἐνιασίος ἔσται χελιδών.
Hermannus ex codice Lips. dat; νεῦμαί τοι, νεῦμαι etc. Ex hoc versu inprimis patet, illam cantiunculam admodum similem esse iis, quibus hodie aestatem advenientem salutant. Nam quod dicit cantor, se quotannis rediturum, hoc ritum talem indicat, qualem hodie observant pueri puellaeque aestatis adventum celebrantes simulque mendicantes. Nam id quotannis repetunt. Comparatio cum hirundine etiam tempus prodere videtur, quo talia carmina canere solebant. Redibant enim sicut hirundines, quod idem esse videtur, ac: cum hirundinibus, tempore incipientis veris.

ἔστηξ' pro ἔστηκε sc. χελιδών, quae habet pedes graciles, ψιλὴ πόδας. Barnesius scripsit: ἔστηκα ψιλὸς πόδας et reddit: sto in vestibulo nudus pedibus, sed virum doctissimum non tenuisse notionem vocabuli ψιλὸς, monet Igenius, Opusc. pag. 160. et in editione hymnorum Homeri pag. 603. 604. addens: „ψιλὸς πόδας ἔστηκα esset: „pedibus solum sto (ich stehe nur, bloss (tantum, non nisi) mit den „Füssen.“ Sed quum ψιλὸς ἵππος Xenoph. de re equ. VII. 5. sit equus sine ephippio, non patet, cur ψιλὸς esse non possit homo sine vestibus, ergo ψιλὸς πόδας, homo sine calceis. Igenius Barnesio injuriam fecisse videtur et Barnesii conjectura eo commendatur, quod, si accurate rem perpendimus, non in vestibulis stare solet hirundo, nisi per πρόθυρον velis portam exteriorem intelligere, cui hirundo nidum fortasse agglutinat.

⁵) Num fortasse est: bene cupide, a μάω, μαίομαι deducendum, Hom. Cer. 44.?
Redeo tibi cupide; annua erit hirundo.

Hic autem in Herodoti carmine lacuna est, quam etiam habet Ernestius. Finiunt enim his duobus versibus:

ἔστηκ' ἐν προθύροις (προθύροις Ern.)· καὶ εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ,
οὐχ ἔστήξομεν. οὐ γὰρ συνοικήσונτες (συνοικήσונτες Ern.) ἐνθάδ' ἤλθομεν.

Quae vero desunt, Ilgenius ex Suida supplevit, qui quidem perperam ita explet:

ἔστηκε πρὸ θύρης ψιλὴ πόδας· ἀλλὰ φέρῃ αἶψα
πέρσαι τῶν Ἀπόλλωνι γυιάτιδος. καὶ εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ,
quem postremum versum usque ad γυιάτιδος Bothius et Hermannus, qualem Suidas habet, exhibent. Sed legunt τῶν pro τῶν. καὶ dat Hermannus, omisit Bothius. Ex Suidae corruptissimis verbis Ilgenius versum tertium decimum restituit, sicut eum dedimus, hoc sensu: age vero, hunc Apollinem, viarum praesidem veneratus, da quidpiam. De Apolline viarum praeside legimus haec in Macrobian Saturnal. I. 9. „apud „Graecos Apollo colitur, qui Θυραϊὸς vocatur, ejusque aras ante fores „suas celebrant, ipsum exitus et introitus demonstrantes potentem. Idem „Apollo apud illos et Ἀγνιεύς nuncupatur, quasi viis praepositus urbanis. „Illi enim vias, quae intra pomoeria sunt, ἀγνιάς appellat.“ Notum inde factum Homericum εὐρνάγνια Τροίῃ II. IX. 28. Cfr. Eurip. Phoeniss. 634. Aristoph. vesp. 907. (ed. Inv. VII. p. 498. sqq.) Hor. Od. IV. 6., 28. Ex πέρσαι τῶν fecit Ilgenius πορσαίνων⁶⁾, et metrum ut constaret, inseruit τόνγ' quasi δεικτικῶς, Plauti exemplum Bacch. II. 1. 3. laudans, et ex ultimis syllabis τιδος ingeniose restituit δός τι. Olim conjecerat hanc conjecturam:

πορσαίνων τῶγ' Ἀπόλλωνι Ἀγνιέϊ δῶττιν vel δωτίν.
Nam δωτῆς apud Suidam I. p. 625. explicatur: ἡ τροφή. Sed hoc vocabulum admodum dubium est, quum probabile sit, quod suspicabatur Küsterus, scribendum esse ἐδητῆς, pro quo quum Suidas in corrupto aliquo codice scriptum invenerit δητῆς vel δωτῆς, hoc eum temere in suos libellos retulisse censet. Ex eo receperunt lexica.

⁶⁾ πορσαίνειν i. q. πορσίνειν. δαίμονα πορσαίνειν, deum colere, Apoll. Rhod. II. 721. θεὸν ὡς πορσαίνειν, ibid. III. 1123.

Hermannus ita legendum esse coniecit:

ἀλλὰ φέρ' αἶψα
 κέριματα δ' Ἀπόλλωνι ἀγυιάτη δὸς ἐνείκας,
 sed agedum

nummos Apollini, viarum tutori da allatos.

Ultima v. 14. et 15., quae jambico metro scripta sunt, nonnullis interponendis Ilgenius ad hexametros revocare tentaverat, sed hoc omisit, quum haec a pueris tunc tantum addita esse secum reputaret, quum ut aliquid acciperent, timendum esset, et verisimile esse, hos versus ad ipsum carmen non pertinuisse. Dedit ea, uti habent Casaubonus ad Athen. VIII. p. 629. et Valckenarius ad Herodot. VIII. 62. (edit. Wesseling. p. 646.), qui ellipsin post δώσεις, cui simillima reperitur in loco Herodoteo, inter elegantiores refert. Supplendum est in utroque loco: bene erit, καλῶς vel εὖ ἂν ἔχοι. Ultima addendo et detrahendo a Barnesio satis audacter restituta editio Ilgenii p. 604. ita dat:

ἔσθηκα πρὸ θυρέων μετ' Ἀγυῖος Ἀπόλλωνος
 ἔσθηκα πρὸ θυρέων ψιλὸς πόδας. ἀλλὰ φέρ' αἶψα,
 αἶψα φέρ', εἰ δώσεις τι. καὶ εἰ δώσεις τι μενούμεν.
 εἰ δὲ μὴ, ὠχόμεθ'. οὐδὲ συνοικήσετε πάρεσμέν.

Hoc vero carmen Herodotus narrat ab Homero in Samo insula hibernante interlunii tempore vel Calendis cantatum esse, dum adiret aedes opulentorum, ut stipem colligeret ducente eum et comitante cetera puerorum indigenarum, postea autem a pueris Samiis diu repetitum esse, quoties in festo Apollinis stipem colligerent. Sed jure statuunt harum rerum periti, carmen non esse Homeri, sed alius poetae, non quidem inepti, qui vel ostiatim cecinerit, vel pueros canere docuerit. Neque id tempore intermenstruo seu quolibet mense repetitum esse censemus, sed quotannis, ut nostri pueri cantantes aestatem (Sommerkinder) facere solent, sub aestatis initium, ob versum decimum. Homerum autem mendicum urbes perlustrasse stipemque ostiatim cauendo rogasse, plane negat Ilgenius (opusc. var. phil. I. pag. 132. 133. 134.) caussamque fabulae fictae hanc sibi reperisse visus est, quod ingentem Homeri admirationem hominibus excitaturi praestantissima

ejus carmina non a coeco solum, sed etiam a mendico esse composita excogitaverint. Vellejus Paterculus vero (l. 5.), si quis Homerum coecum genitum putet, eum omnibus sensibus orbem esse dicit. Ex Platone (in Phaedro, edit. Astii tom. I. pag. 162. coll. tom. X. p. 355. 56.) eum, quod maledixerit Helenae, lumine oculorum privatum esse, conjiciunt. Herodotus in vita Homeri c. 8. auctor est, Homerum in itinere, quum Colophonem venisset, vetere oculorum morbo reverso privatum esse visa, et ex Colophone coecum abisse Smyrnam et ad poesin accessisse, ac primum carmen pronunciasse in Cymaeorum colonia, quae appellabatur *Νέον τείχος*, novus murus, stantem coram officina coriarii, cui nomen fuerit Tychio, quo sibi hospitium expeteret, quod illum ei praestitisse narrat, postea eum pluribus cantilenis adisse divites, ut victum sibi suppeditarent. Secundum Plutarchi vitam Homeri (init.) Melesigenes nominatus est, quia apud fluvium Meletem in Ionia natus, Homerus autem, quod visu orbatus sit; sic enim appellare inquit, Cymaeos et Iones coecos *παρά τὸ δεῖσθαι τῶν ὀμηρέοντων, ὃ ἐστὶ ἡγρομένων*. Ilgenius (var. opusc. I p. 164.) suspicatur, vocabulum *ὀμηρός* per metathesin ortum esse ex *μήρορος*, qui non videt. Alii interpretantur: poeta, musicus, ex *ὄμοῦ* et *ἄρω* vel *ῥέω*, concinnus, consonans, una fluens, unde *ὀμηρέειν* factum sit, quod Hesychio interprete est: *συμφωνεῖν*. Ex eo etiam intelligitur, posse duces, vel comites, quales habere opus est coecis, *ὀμηρέοντες* dici, ut Plutarchus refert. Nam comites nobiscum eundo consoni sunt. Nonnulli narrant, eum Homerum appellatum esse, quia pater ejus a Cypriis obses (*ὀμηρός*) datus sit Persis. Homerum a veteribus pauperem habitum fuisse, ex notis Ovidii versibus (trist. IV. 10. v. 21. 22.) apparet:

Saepe pater dixit: studium quid inutile tentas?

Maeonides nullas ipse reliquit opes.

Atque hoc negari non potest, Homerum per Graeciam iter facientem pro more sui temporis mercede accepta carmina sua cecinisse, idque in publicis conventibus auditorum nobilissimorum corona stipatum, quod refert auctor certam Hom. et Hesiod. p. 245. 246. (edit. Hesiod. Robinson. 1737.) *τιμηθεὶς δὲ μεγάλως* (Corinthi) *παραγίνεται εἰς Ἄργος. Τῶν Ἀργείων οἱ προσσητότες αὐτὸν μὲν πολυτελεῖσι δωρεαῖς ἐτίμησαν.*

Quae quum ita sint exposita, satis intelligitur, hodiernum morem aestatem cantu salutandi stipemque rogandi jam antiquissimis temporibus viguisse, id, quod Jo. Gebhardus, Conrector olim Gymnasii Elisabethani Vratislaviensis, originem moris, quò alumni orphanotrophei Vratislaviae quotannis arbusculam panneis segmentis varietique tomenti flocculis atque coronis exornatam stipis colligendae caussa in publicum proferebant, expositurus jam observavit, vid. ejus Programma de *είρεσιώνη*, quo anno 1671. actum scholasticum d. V. Cal. Jun. habitum annunciavit, et novellam de *είρεσιώνη* ad Jo. Ulmannum missam. Comparat etiam nostram Eiresionen I. M. Firmenichius, qui *τραγοῦδία ῥωμαϊκά* Berolini priore anno edidit, p. 92. cum cantilena quadam recentiorum temporum, qua graeci pueri hodie diem Sancto Basilio sacrum celebrantes domos singulas adeunt stipem rogantes, quae tamen cum Homericò carmine parum consentit, et tantum propterea hic commemoranda est, quod morem antiquum etiamsi carmine mutato adhuc a populo graeco teneri probat.

Praecipua quaedam similitudo antiqui moris cum recentissimo in eo inest, quod uterque consilium habet avertendi mali. Nam antiqua solemnia Eiresiones instituta erant ad averruncandam famem et pestem, de qua re jam supra (part. II. p. 11.) locum Etymologici magni edit. 1816. p. 275. laudavimus, in quo etiam haec leguntur: *Ἀνδρογος δὲ φησιν ἀφορίας γενομένης Ἀθηναίους τοῦτο ἐπιτελεσθῆναι κατὰ χρησμὸν οἷον ἰκετηρίας*. Ergo propter agri sterilitatem mos inductus est. Idem Suidas II. pag. 28. dicit ex schol. Aristoph. ad Equit. v. 739. *Κράτης δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησι θυσιῶν ἀφορίας ποτὲ κατασχούσης τὴν πόλιν θαλλὸν καταστέφαντας ἐρίοις, ἰκετηρίαν ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι*. Etiam Προηρόσια originem duxisse ex pestilentia universum terrarum orbem vexante (*λοιμοῦ πᾶσαν τὴν γῆν κατασχόντος*, Suid. II. pag. 29.), quam oraculo moniti aversuri erant, notum est, ac quantum spei inesse putaverint ramo recentissimo tempore per plateas portari solito, jam partic. I. pag. 15. 16. commemoravimus. Nec minus de chelidonismate accepimus, morem illum a Cleobulo Lindio, qui ex septem sapientibus erat, quum Lindiorum civitas opum penuria laboraret et necessitas esset colligendae pecuniae, institutum fuisse (*χρείας γενομένης συλλογῆς χρημάτων*, Athen. VIII. c. 15. p. 360.).

Alia cognoscitur similitudo in praemiis, quae pueris cantantibus dari solebant solentque. Munera enim olim erant, ut ex cantilenis illis intelligere licet, offae ex ficibus factae, vinum, caseus, panis triticeus ac pisinus, puls hordeacea et placenta mellita. Hodie sunt spirae pistoreae inprimis et elixa legumina. Cÿgnea, ut Hilscherus in dissertatione de ritu Dominicae Laetare, quem vulgo appellant den Tod austreiben, Lips. 1690. §. 19. refert, complicatis panibus et frictis pisis donari solebant. Jo. Bohemus de moribus gentium lib. III. c. 15. p. 269. pueros, ait, lacte, pisis siccatisque piris refectos domum remitti, et Gebhardus l. l., Vratislaviae in fabarum inopia fricta distribui pisa, sed hunc morem inter cives suae urbis, quum scriberet (anno post Christum MDCLXXI), jam valde obsolescere, se vero juvene diligentissime observatum fuisse. Mendicantes etiam accepisse nostro tempore liba mellita et semicocta pisa, legimus in ephemerid. germ. 1788. I. pag. 569. coll. 570. 571. Graecos autem novimus in festo Pyanepsiorum, in quo vulgo putant circumgestatam esse Eiresionen, quod tamen Ilgenius pluribus argumentis inductus negavit (vid. nostrae commentationis part. II. pag. 13.), legumina ac fabas solemnî more apparasse ac comedisse, nomenque festi et mensis, quo celebrabatur, a voce *πύανος*, i. e. a faba, et *ἔπειν*, coquere, deducendum esse. Spirae pistoriae, quas saepius pueri rogabant, v. c. partic. II. pag. 3., respondent Graecorum *ἄρτοις πίοσι*, qui pendebant ex Eiresione, et placentis omnis generis, quas canentes appetebant⁷⁾.

⁷⁾ Germanicum spirarum nomen (Brezeln, ut vulgarem morem secuti partic. II. p. 3. scripsimus, sive Pretzeln, quod rectius videtur,) nonnulli ducunt a preculis, quibus illae petuntur, sed aptius est, nomen ducere ex latino pretiolum, praemium exiguum, quia tanquam praemia festo Gregorii olim scholarum alumnis a patronis impertiri solebant. Novit jam Athenaeus placenta genus, quod spiram vocabant. *σπίρα καὶ οὗτος ἐκ τυροῦ γίνεται* (deipn. XIV. 15. p. 647.), quod quidem vocabulum in pluribus lexicis frustra quaesivimus. Scapulae dictionarium pag. 1438. sub voce *σπίρα*, linea flexuosa, dicit, esse etiam genus operis pistorii eodem modo formatum, sed in aliis hanc significationem desideravimus. Ejusmodi cupediis pueros Romanorum ad studium discendi a magistris excitatos esse, Horatius commemorat serm. lib. I. 1., 25. 26.

ut pueris olim dant crustula blandi

Doctores, elementa velint ut discere prima.

Simillima etiam est felicitatis futurae praedicatio in chelidonismate et Homericæ Eiresione atque in cantilenis nostri populi, quas dedimus partic. I. pag. 6. 7. 8. 9. 10., et partic. II. p. 3. 14. 15., quamquam in chelidonismate minis potius, quam longa bonorum appreciatione, quae ibi brevissima est (*μέγα γε δὴ τι καὶ φέροις*), benevolentiam excitare conantur. Ergo non tantum mos ipse mori antiquissimo admodum similis est, sed etiam magna ex parte argumenta carminum. Nam quicquid vulgo pro bono habetur, fautoribus, a quibus stipem petunt, optant, atque tempus laetum cantu exornant, ut benevolorum animos ad liberalitatem commoveant. Maxime conspicua reperitur similitudo, si carminis particula II. p. 3. prolata versus 13. et 14.

Wir wünschen der Tochter einen Bräutigam gut,

Der sie von Herzen lieben thut,

comparamus cum his versibus (10. 11.) coronismatis partic. II. pag. 8. 9. paucis verbis laudati:

Θεοί, γένοιτο πάντ' ἄμειπτος ἡ κόρη,

κάρνειὸν ἄνδρα κώνομαστόν ἐξέρου,

o Dii! in omnibus sit noxae immunis puella,

et opulentum celebremque inveniat maritum.

Nec dissimilis est ratio, qua in Eiresione v. 7. 8. 9. filii praedicatur felicitas, cui splendida pompa uxor adducitur, ipsum sedulitate domestica beans.

Quod autem Cygnae eadem arbore vel ramo ad hoc festum saepius celebrandum usi sunt (vid. ephemerid. germ. 1788. I. p. 567.), hoc apud Graecos non solebat fieri. Nam Suidas (II. 29.) dicit: *κατ' ἔτος αὐτὴν* (Eiresionen) *ἤλλαττον*, igitur quotannis alium ad hanc rem adhibuerunt, atque in Aristophanis Pluto Chremylus v. 1054. et 1055. (ed. Invern. I. p. 88.) de anu quadam dicit:

ἐὰν γὰρ αὐτὴν εἰς μόνος σπινθήρ λάβῃ,

ὥσπερ παλαιὰν εἰρεσιώνην καύσεται.

quodsi una tantum scintilla eam corripuerit,

eam ut vetustam eiresionen comburet,

unde apparet, illas vulgo combustas esse.

Denique non negligendum est, quod in Eiresione v. 10.

νεῦμαι σοι, νεῦμαι ἐπιανόσιος etc.
 et in germanica cantilena part. II. p. 3. allata v. 16.

Heute über's Jahr sind wir wieder do,
 eadem mest declaratio, canentes anno exacto redituros esse.

Etiā in eo similitudo observatur, quod in chelidonismate canentes
 misericordiam movere student his ultimis verbis:

οὐ γὰρ γέροντες ἐσμεν, ἀλλὰ παῖδια,
 sicut pueri nostratium in carmine part. I. pag. 8. exhibitō ita que-
 runtur:

Demn unsre Händ' und Füsse
 Werden uns allzukalt.

Ejusmodi ad misericordiam incitationem etiā in Eiresione v. 11.
 habes, si cum Barnesio legis: *ἔστηκα γυλὸς πόδας,* sto nudis pedibus.

Sed nunc observantissime nobis rogandi sunt omnes omnium
 ordinum Gymnasii fautores, ut anniversaria solemnia Rudolpho
 Ferdinando Libero Baroni a Sylverstain et Pilnickau
 sacra perendie nobiscum concelebrare velint, quorum haec erit institutio.

Oratione a nobis habita, qua, quae officia nobis inculcet
 pollicitatio Christi, se religionem a se conditam sem-
 per servaturum esse, demonstrabimus, tres adolescentes, qui
 beneficiis Sylverstainianis nunc fruuntur, verba facient:

Carolus Hermannus Finster, civis secundae classis, de
 optima ratione, praeceptis scholae satisfaciendi,

Adalbertus Oscarus Mörtimerus Kistenmacher,
 nunc Sprottaviensis, sed Hirschbergae natus, tertiae classi adscriptus,
 de proverbio nostro: qui non progreditur, is retrocedit,
 et denique

Carolus Ludovicus Frölich, Tzschirndorpio-Saganus, tiro
 quartae classis, de immensa utilitate, quam beneficia etiam
 posteris praestant.

Omnes patrio sermone utemur.

P. P. die XIX. Junii MDCCCXXI.

Βασιλεὺς ἡμετέριος ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγαπῶν ἡμᾶς ὁ ἀποθνήσκων ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀναστῆναις τῆς τρίτης ἡμέρας ὁ ἀναστῆναις τῆς τρίτης ἡμέρας ὁ ἀναστῆναις τῆς τρίτης ἡμέρας

et in germanica

eadem inest dec

Etiam in e
misericordiam n

sicut pueri nost
runtur:

Ejusmodi ad m
habes, si cum B

Sed nunc
ordinum Gymna
Ferdinando

sacra perendie n

Oratione a
pollicitatio C
per servatur
beneficii Sylver

Carolus
optima ratio

Adalbert
nunc Sprottavier
de proverbio
et denique

Carolus
quartae classis, d
posteris prae

Omnes pati
P. P. die XIX

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

M

Y

C

K

G

W

B

G

R

A 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Eiresione v. 11.
sto nudis pedibus.
omnes omnium
mia Rudolpho
et Pilnickau
haec erit institutio.
obis inculcet
onditam sem-
adolescentes, qui
nt:
undae classis, de
faciendi,
listenmacher,
classi adscriptus,
is retrocedit,
rpio-Saganus, tiro
beneficia etiam